

**ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ**
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΥΠΟΥ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Εν Ιερά Πόλει Μεσολογγίου, τη 23η Μαρτίου 2024

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ

**Ὁμιλία τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Αἰτωλίας καί Ἀκαρνανίας κ. Δαμασκηνοῦ
γιά τήν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας 2024**

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος
κ. κ. Ἱερώνυμε,
Σεβασμιώτατοι Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς,
Ἀγαπητοί μου ἀδελφοί συμπρεσβύτεροι καί συνδιάκονοι,
Λαέ τοῦ Θεοῦ εὐλογημένε,

«Ἐποφειλομένη πρὸς Θεόν ἐτήσιος εὐχαριστία, καθ' ἣν ἡμέραν ἀπελάβομεν τήν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαν σύν ἀποδείξει τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων καί καταστροφῇ τῶν τῆς κακίας δυσσεβημάτων»¹ εἶναι ἡ Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας, στήν ὁποία ἐορτάζουμε τήν ἀνάμνηση τῆς ἀναστηλώσεως τῶν Ἁγίων Εἰκόνων τό 843 μ. Χ., τήν ὀριστική λήξη μιᾶς περιόδου συγκρούσεων, οἱ ὁποῖες ἔδιδαν τήν ἐντύπωση ὅτι στρέφονταν γύρω ἀπό τό θέμα τῆς ὕλης καί τῆς στάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἔναντί της, στήν πραγματικότητα ὅμως εἶχαν ὡς ἐπίκεντρο τό πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ.

Γιά ἐπιπλέον ἀπό 100 συναπτά ἔτη ταλανίστηκαν Ἐκκλησία καί Αὐτοκρατορία, καθότι ἡ «συναλληλία» καί ἡ «συμφωνία»² τῶν δύο θεσμῶν δέν ἦταν ἕνα γεγονός νομικοῦ περιεχομένου μόνο, ἀλλά ἀποτύπωνε μία ἀπό κοινοῦ στάση, ἡ ὁποία ρύθμιζε τήν καθημερινότητα καί τήν πορεία ζωῆς τῶν ὑπηκόων τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, πού ἦταν ταυτόχρονα καί πιστοί.

¹ Ἐκ τοῦ «Συνοδικοῦ» τῆς Ὁρθοδοξίας.

² Γιά τούς ὄρους Βλάσιος Ἰ. Φειδᾶς, *Βυζάντιο*, σσ. 143-156.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΥΠΟΥ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Δέν ἦταν θεοκρατικό τό Βυζάντιο. Δέν ἦταν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέτες οἱ ὁποῖοι ὑπαγόρευαν στήν πολιτεία τί θά πράξει. Ἡ βυζαντινὴ πολιτεία ὅμως λάμβανε ὑπ' ὄψιν τῆς τήν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, διότι αὐτή ἀφοροῦσε στοὺς ἀνθρώπους. Συνδεόταν μέ τήν παράδοση, μέ τόν τρόπο δηλαδή τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας, καθότι αὐτός διαμόρφωνε τήν καθημερινότητα τοῦ λαοῦ.

Τόσο ἡ ζωή τῶν αὐτοκρατόρων, τό πρωτόκολλο τῆς αὐλῆς, τῆς διοικήσεως τοῦ κράτους, ὅσο καί ἡ ζωή τῶν ἀνθρώπων περιστρέφονταν γύρω ἀπό τίς ἐορτές τῆς πίστεως. Οἱ ἡμέρες νηστείας καί οἱ ἡμέρες καταλύσεως διαμόρφωναν τό διαιτολόγιο τῶν ἀνθρώπων. Καί ἡ συζήτηση γιά τά δόγματα τῆς πίστεως ἦταν ἡ καθημερινότητα στίς ἀγορές, στά fora τῶν πόλεων, καθότι ἡ βυζαντινὴ κοινωνία ἦταν στηριγμένη σέ ἕναν πολιτισμό μεταφυσικῆς, εἶχε ἔγνοια γιά τήν αἰωνιότητα καί τήν σωτηρία τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως, τήν μετοχή στήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Γι' αὐτό καί ἡ εἰκονομαχική ἔρις, ἀπόπειρα τῆς Πολιτείας νά διαμορφώσει τήν δογματική διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, ἐπέφερε τήν διάσπαση στήν ἐσωτερική συνοχή τῆς αὐτοκρατορίας, στήν ἐνότητά της. Ἡ σύγκρουση ἤρθε σέ μία περίοδο στήν ὁποία οἱ ἀνατολικές ἐπαρχίες τοῦ κράτους ὑφίσταντο τήν πρώτη μεγάλη πίεση ἀπό τό ἀνεικονικό Ἰσλάμ, ἐνῶ ἡ καταγωγή τῶν αὐτοκρατόρων τῆς δυναστείας τοῦ Ἀμορίου ἀπό τήν μονοφυσικὴ Ἀρμενία, τοὺς ὀδήγησε, μέ πρόσχημα τήν λατρεία τῶν ἱερῶν εἰκόνων, νά προσπαθήσουν νά μειώσουν τήν ἐπίδραση τῆν ὁποία ἀσκοῦσε ἡ Ἐκκλησία, διὰ τῆς μοναστικῆς παραδόσεως καί πρακτικῆς, στήν κοινωνία, ὥστε νά ἀντιμετωπιστοῦν οἰκονομικές καί στρατιωτικές δυσχέρειες. Ἡ νομοθέτηση ὅμως πού δέν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τῆς τήν παράδοση καί τήν πίστη, γεννᾷ περισσότερα προβλήματα, ἀπό ὅσα οἱ προθέσεις τῶν νομοθετούντων ἐπιδιώκουν νά λύσουν.

Καί ἐπειδὴ «ὁ τρώσας καί ἰάσεται»³, ἔπρεπε νά ἔρθουν δύο γυναῖκες αὐτοκράτειρες, ἡ Εἰρήνη ἡ Ἀθηναία καί ἡ Θεοδώρα ἡ Αὐγούστα, γιά νά ἐπαναφέρουν τήν τάξη, ἐπικυρώνοντας τήν αὐθεντικὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας καί δείχνοντας ὅτι μόνο μέσα σέ σχέσεις ἀμοιβαίου σεβασμοῦ Πολιτείας καί Ἐκκλησίας, καθὼς καί ἐπιγνώσεως ρόλων, μπορεῖ νά διαφυλαχθεῖ

³ Σχόλιο στόν στίχο 919 τῶν *Νεφελῶν* τοῦ Ἀριστοφάνη.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΥΠΟΥ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ή ένότητα τῆς κοινωνίας. Δέν εἶναι ἀσφαλῶς ἱστορικά τυχαῖο τό ὅτι, λίγα χρόνια μετά τήν ὀριστική ἀποκατάσταση τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως, ἡ Αὐτοκρατορία ἔφθασε στήν μέγιστη ἀκμή της μέ τήν δυναστεία τῶν Μακεδόνων.

Ἡ Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας λοιπόν ἦταν καί ἐξακολουθεῖ νά εἶναι ἐορτή εὐχαριστίας, μνήμης καί ἀναστοχασμοῦ.

Εὐχαριστοῦμε, ἰδιαίτερος αὐτή τήν ἡμέρα, τόν Τριαδικό Θεό, δοξάζοντάς Τον μέ τήν τέλεση τῆς θείας λειτουργίας, τήν λιτάνευση τῶν ἱερῶν εἰκόνων, τήν ἀνάγνωση τοῦ Συνοδικοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας, διότι ἐπιτρέπει νά διασώζεται αὐτή ἡ μακρά παράδοση τῆς συναλληλίας, ἡ ὁποία διαφυλάττει τήν ένότητα τοῦ Γένους καί τῆς πατρίδας μας.

Ἐξακόσια χρόνια μετά τήν ἀναστήλωση τῶν εἰκόνων, στήν μεγάλη περιπέτεια τῆς Τουρκοκρατίας, ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπέμεινε ὁ ἕνας καί μοναδικός θεσμός στόν ὁποῖο στηρίχθηκε ἡ διατήρηση τῆς δίψας τοῦ σκλαβωμένου Ἑλληνα ἀνθρώπου γιά ἐλευθερία, αὐτοδιάθεση καί ἱστορική συνέχεια. Ὅπως ἐπισημαίνει ὁ σπουδαῖος ἱστορικός τῆς ἐποχῆς μας Νικόλαος Σβορώνος, «ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία βρίσκεται ἐπικεφαλῆς τῶν δυνάμεων πού ὀργανώνουν τήν ἀμυνα τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί ἐξασφαλίζουν τή διατήρησή του μέσα στίς δύσκολες συνθήκες τῆς κατάκτησης, καί συνδέεται ἄρρηκτα μέ τό Ἔθνος. Ἐμφανίζεται συγχρόνως ὡς ἡ μόνη πολιτική δύναμη πού συνεχίζει κατά κάποιον τρόπο τήν Βυζαντινή Αὐτοκρατορία καί ἐνσαρκώνει τό ὄνειρο ἑνός μελλοντικοῦ ἐνιαίου ἑλληνικοῦ χριστιανικοῦ κράτους. Ἡ ἐθνική ἰδέα βρίσκεται περισσότερο παρά ποτέ συνδεδεμένη μέ τή χριστιανική Ὁρθοδοξία»⁴.

Μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ 1821 καί τήν ἀνεξαρτησία τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, Πολιτεία καί Ἐκκλησία ξαναβρίσκουν, ὕστερα ἀπό ὁμολογουμένως ἀρκετές δοκιμασίες, τήν σημερινή «συναλληλία», ἡ ὁποία κατοχυρώνεται ἐξαιρετικά μέ τό σύνταγμα τῆς μεταπολιτεύσεως τό 1974, ἀπό τήν ψήφιση τοῦ ὁποίου συμπληρώνονται φέτος 50 χρόνια. Καί ἡ συμπόρευση αὐτή ἔρχεται καί πάλι νά ὑπενθυμίσει ὅτι ὁ λαός μας θέλει τήν ένότητα τῶν δύο κυρίαρχων θεσμῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ πυλῶνες του, ὥστε νά μπορεῖ, μέ συστατικά στοιχεῖα

⁴ Νίκος Γ. Σβορώνος, *Τό Ἑλληνικό Ἔθνος- Γένεση καί Διαμόρφωση τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ*, ἐκδόσεις ΠΟΛΙΣ, σ. 85.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΥΠΟΥ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

τήν ιστορία, τήν πρόοδο, τήν συνύπαρξή του μέ τούς άλλους λαούς,νά διαλεχθεῖ μέ τό σήμερα, χωρίς νά λησμονεῖ τήν ταυτότητά του. Τήν ἀγάπη δηλαδή γιά τόν ἄνθρωπο, πέρα καί πάνω ἀπό νομικές θεσπίσεις. Τήν ἀγάπη γιά τόν κόσμο, ὅποιος κι ἂν εἶναι αὐτός καί ὅπως καί ἂν πορεύεται, χωρίς τόν συσχηματισμό μέ στοιχεῖα τά ὅποια καθελώνουν τόν ἄνθρωπο στό τώρα, χωρίς διάσταση Ἀναστάσεως καί αἰωνιότητος.

Ἡ Ὁρθοδοξία δίδει στό Γένος μας τό “πάντοτε, νῦν καί αἰεί”, βοηθώντας το νά μή λησμονήσει τήν ιστορία, τήν γλώσσα, τήν παράδοσή του, νά κρατήσει αὐτό πού ὁ ποιητής⁵ ἀναφέρει: «Υπῆρξεν ἔτι τό ἄριστον ἐκεῖνο, Ἑλληνικός - ιδιότητα δέν ἔχ' ἡ ἀνθρωπότης τιμιωτέραν», σέ συνδυασμό μέ τό οἰκουμενικό, τήν δυνατότητα δηλαδή τοῦ ἀνθρώπου νά συμπεριλαμβάνει τόν κόσμο ὅλο στήν προοπτική του. Ὅπως λέει ἕνας σύγχρονος Ἀγιορείτης λόγιος: «Βλέπομε ὅτι μέσα στήν Ἐκκλησία ὑπάρχει χῶρος γιά ὅλους. Ὅλοι βρίσκονται μέσα μας. Καί ὀλόκληρος ὁ ἄνθρωπος μεταβαίνει ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τήν ζωήν μπαίνοντας στήν Ἐκκλησία»⁶.

Ἡ Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ἀκόμη ἐορτή μνήμης. Εἶναι ἡ ὑπενθύμιση ὅτι «ἡ τιμή τῆς εἰκόνας πρός τό πρωτότυπον διαβαίνει».⁷ Ἡ ὑπενθύμιση ὅτι ὁ ἀγώνας ἐναντίον τῆς Εἰκονομαχίας σηματοδοτεῖ τήν ἀπό τήν θεολογία τῆς Ἐκκλησίας κατάφαση τῆς ὕλης, ὄχι ὅμως ὡς ἀντικειμένου λατρείας, ἀλλά ὡς ὑπομνήσεως τοῦ πρωτοτύπου. Ὅπως ἀναφέρει ὁ σπουδαῖος θεολόγος καί μαχητής ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, βαθύς γνώστης τῆς ἑλληνικῆς καί χριστιανικῆς παραδόσεως, ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, «χωρίς ἀμφιβολίαν, ἐνῶ πολλές φορές δέν ἔχομεν εἰς τόν νοῦν μας τό πάθος τοῦ Κυρίου, μόλις ἰδοῦμεν τήν εἰκόνα τῆς σταυρώσεως τοῦ Χριστοῦ, ἐνθυμούμεθα τό σωτήριον πάθος, πέφτομεν εἰς τήν γῆν καί προσκυνοῦμεν ὄχι τήν ὕλην, ἀλλά τόν εἰκονιζόμενον, ὅπως καί δέν προσκυνοῦμεν τήν ὕλην τοῦ Εὐαγγελίου, οὔτε τήν ὕλην τοῦ σταυροῦ, ἀλλά τό σχῆμα»⁸.

⁵ Κ.Π. Καβάφης, *Ἐπιτύμβιον Ἀντιόχου, βασιλέως Κομμαγενῆς*.

⁶ Ἀρχιμ. Βασιλείου (Γοντικᾶκη), *Λειτουργικός τρόπος*, ἐκδόσεις Ἱερᾶς Μονῆς Ἰβήρων, σ. 101.

⁷ Μ. Βασιλείου, *Περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*, κεφ. ΙΗ, ΡΓ 32,149C.

⁸ «Ἀμέλει πολλάκις μή κατά νοῦν ἔχοντες τό τοῦ Κυρίου πάθος, τήν εἰκόνα τῆς Χριστοῦ σταυρώσεως ἰδόντες, τοῦ σωτηρίου πάθους εἰς ἀνάμνησιν ἐλθόντες, πεσόντες προσκυνοῦμεν οὐ τῆ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΥΠΟΥ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Αυτή ή υπόμνηση λειτουργεῖ ὡς βάση πνευματικῆς ἰσορροπίας στοῦς καιρούς μας. Εἶναι μία ὑπενθύμιση ὅτι ἡ ὕλη δέν μπορεῖ νά θεωρεῖται ὡς αυτόνομη ἀπό τόν ἄνθρωπο καί τήν πορεία του στόν κόσμο αυτό. Δέν μᾶς δόθηκε δηλαδή γιά νά λατρεύουμε δι' αὐτῆς “τήν κτίσιν παρὰ τόν Κτίσαντα”⁹, ἀλλά ὑπάρχει γιά νά συμβάλλει στήν κάλυψη τῶν βιοτικῶν ἀναγκῶν μας, στήν βελτίωση τῆς ποιότητας ζωῆς μας, στήν συνύπαρξη τῶν ἀνθρώπων πού καλοῦνται νά μοιράζονται καθετί τοῦ κόσμου, μέ ὅση περισσότερη δικαιοσύνη, ἀλληλεγγύη καί ἀγάπη αὐτό εἶναι ἐφικτό, ἀκόμη κι ἂν δέν προβλέπεται ἀπό τούς νόμους πού ρυθμίζουν τήν ζωή μας.

Δέν εἶναι κτῆμα μας ἡ ὕλη, ἀλλά εἴμαστε διαχειριστές της. Γι' αὐτό καί θυμόμαστε καί εὐχαριστοῦμε γιά τήν δωρεά της τόν Θεό, πού μᾶς τήν ἔδωσε, ὥστε διά τοῦ ἁγιασμοῦ της μέσα ἀπό τήν ἀντιπροσφορά της στόν Δημιουργό τήν ὥρα τῆς θείας λειτουργίας, νά λαμβάνουμε χάρη, ἀγάπη καί εὐλογία. Ὁ ἄρτος καί ὁ οἶνος, μεταβαλλόμενα τῷ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ σέ σῶμα καί αἷμα Χριστοῦ, γίνονται γιά μᾶς “ἄφεις ἀμαρτιῶν καί ζωή αἰώνιος”.

«Νά λειτουργεῖται ὁ πιστός καί νά πλημμυρίζει ἀπό θεῖο δέος καί εὐγνωμοσύνη. Νά φεύγετε ἀπό τόν ναό γεμάτοι μέ τή δύναμι καί τήν χάρι τοῦ Κυρίου. Νά συγκλονίζεσθε ἀπό τό μεγαλεῖο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεανθρώπου. Καί νά μή λέτε τίποτε δικό σας. Καί νά ἀγαπᾶτε τούς ἀγνώστους καί τούς ἀδιάφορους ὡς ἀδελφούς. Καί νά ἀφήνετε τό τρεμάμενο εἶναι σας νά ἀγαπᾶ τήν κτίσι καί τά ζῶα, τά χῶματα, τά δέντρα, τά ποτάμια, τά βουνά...καί ὅλη τήν δημιουργία, πού περιμένει τήν εὐλογία τῆς ἀγάπης σας»¹⁰.

Αὐτός εἶναι ὁ δρόμος τῆς μνήμης, τόν ὅποιο διασώζει ἡ Ὁρθοδοξία στήν παράδοσή της. Μέ αὐτόν τόν τρόπο μπολιάζει τόν λαό μας καί τόν κάθε ἄνθρωπο, ἀπανταχοῦ τῆς γῆς, ζητώντας ἀπό τόν καθένα νά ἀναλάβει τήν

ὕλη, ἀλλά τῷ εἰκονιζομένῳ, ὥσπερ οὐ τῇ ὕλη τοῦ Εὐαγγελίου οὐδέ τῇ τοῦ σταυροῦ ὕλη προσκυνοῦμεν, ἀλλά τῷ ἐκτυπώματι» (Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Ἐκδοσις ἀκριβῆς τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως).

⁹ Ζ' ὡδή ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου.

¹⁰ Γοντικάκης, σσ. 57-58.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΥΠΟΥ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

εύθνη νά αγωνιστεῖ “ὑπέρ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως”, “ὑπέρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου”¹¹, χωρίς νά περιμένει τούς ἄλλους καί νά μεμψιμοιεῖ.

Ναί, εἶναι ὁ κόσμος μας σήμερα ἀτομοκεντρικός. Ναί, κυριαρχεῖ ἡ εἰκονική πραγματικότητα, στήν ὁποία τό ἀνθρώπινο πρόσωπο εἶναι ἀδιάφορο, καθώς μένουμε στό “φαίνεσθαι”. Οἱ νέοι μας ζοῦνε τήν βία ὡς ἐξοικείωση καί συνήθεια στά εἰκονικά παιχνίδια. Ἡ κοινωνία τῶν προσώπων ἔχει ὑποκατασταθεῖ ἀπό τήν ἐπικοινωνία, κι αὐτή συνήθως τῶν παραλλήλων μονολόγων, ὅπου τό μήνυμα δέν προσλαμβάνεται, καθότι ἐκλείπει ἡ θέαση τοῦ προσώπου τοῦ ἄλλου, ἡ καρδιακή ἐνσυναίσθηση, ἡ διάθεση νά ἰδωθεῖ ὁ πλησίον ἀγαπητικά. Ὁ ἀτομοκεντρικός πολιτισμός ἔχει θεοποιήσει τήν ἐπιθυμία τοῦ “ἐγώ”. Γι’ αὐτό καί ἡ Ὁρθοδοξία παραμένει μία διαρκῆς ὑπενθύμιση ὅτι πληρότητα ζωῆς δέν ὑπάρχει χωρίς Χριστό καί χωρίς πλησίον, χωρίς τήν ἐμπειρία τῆς κοινότητας ἡ ὁποία ξεκινᾷ ἀπό τήν λειτουργία, καί ἀποδίδει καί φανερώνει τήν ἀξία τοῦ προσώπου ὡς πολύτιμου καί μοναδικοῦ γιά τόν κόσμο καί τόν χρόνο.

«Μέσα στόν ἄνθρωπο κυφορεῖται τό θαῦμα τοῦ «ἐξαίφνης», ἡ ἀλλαγή, ἡ ἐκπληξη, ὁ αἰφνιδιασμός. Μπορεῖ νά μετανοήση, νά μεταμορφωθῆ, νά ἀλλάξη νοῦ καί μορφή. Σοῦ ἐπιφυλάσσει ἐκπλήξεις. Μπορεῖ ὁ ἔσχατος νά γίνῃ πρῶτος καί ὁ πρῶτος ἔσχατος. Δέν προδιαγράφεται ἡ ζωή του. Δέν ὑπολογίζεται (οἰκονομικῶς καί ἀριθμητικῶς) ἡ ἀξία του. Εἶναι ἓνα ὄν ἐν ἐξελίξει. Βρίσκεται ἐν πορείᾳ. Μένει πάντοτε ὁ ἴδιος, γινόμενος ἐξ ὀλοκλήρου ἄλλος θεία χάριτι. Δέν εἶναι τμῆμα ἑνός συνόλου. Εἶναι δυνάμει τό ὅλον. Εἶναι ἐν σμικρῷ ὀλόκληρη ἡ Ἐκκλησία. Αὐτό τό ἔκτακτο, τό μοναδικό καί ἀνεπανάληπτο πού κρύβει μέσα του ὁ κάθε ἄνθρωπος, ἔρχεται καί θέλει νά σώση ἡ Ἐκκλησία. Καί διά τῆς σωτηρίας καί τοῦ φωτισμοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου, φωτίζεται καί σώζεται ὁ κόσμος ὅλος καί ἡ δημιουργία»¹².

Εἶναι, ἐν τέλει, ἐορτή ἀναστοχασμοῦ ἡ Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας. Σέ ἓναν κόσμο, ὁ ὁποῖος ἔχει τήν ἐντύπωση ὅτι τό πρόσκαιρο τοῦ χρόνου καί τοῦ πολιτισμοῦ εἶναι αὐτό πού καλούμαστε νά ἀκολουθήσουμε, ἡ Ὁρθοδοξία ἐπιμένει στό διαρκές πού μᾶς δίδει ἡ παράδοσή μας. Μᾶς καλεῖ νά

¹¹ Θεία Λειτουργία Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

¹² Γοντικάκης, σσ. 71-72.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΥΠΟΥ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ὑπερασπιστοῦμε μέ ὅλο μας τό εἶναι “τὴν ἐν Σταυρῶ θεῖαν κένωσιν”¹³ τοῦ Χριστοῦ ὡς πρότυπο γιά νά ζήσει μέ νόημα καί πληρότητα ὁ κόσμος. Χωρίς θυσία, χωρίς μέτρο καί ἄσκηση, χωρίς ἀγῶνα νά συναντήσουμε τό πρόσωπο τοῦ πλησίον μας καί νά τό διακονήσουμε ὑπερβαίνοντας τά δικαιώματα, χωρίς νά διακρίνουμε τό διαρκές τῆς χαρᾶς πού ἔρχεται ὅταν ἀναλαμβάνουμε τὴν εὐθύνη γιά τόν ἄλλο καί τόν κόσμο, ἀλλά καί ὅταν συγχωροῦμε χωρίς κρατούμενα, ἄν σκοπός μας εἶναι μόνο ἡ εὐχαρίστηση ἐκ τῆς ἀπολαύσεως, τότε ἡ παρακμή τῶν καιρῶν μας θά κρατήσει. Καί θά μᾶς συμπαράσῃ σέ ἕναν ἠθικό καί ὑπαρξιακό μηδενισμό, κάνοντάς μας νά χάσουμε τὴν πνευματική μας ἰδιοπροσωπία, πού δέν μποροῦμε νά τὴν περιορίσουμε στήν διανοητική πρόοδο, ἀλλά καλοῦμαστε νά τὴν δοῦμε στήν ἐμπειρία τῆς κοινωνίας τῶν προσώπων.

Εἶναι συγκλονιστικά τά λόγια τοῦ μεγάλου Ἀγιορείτη θεολόγου, λογίου καί πνευματικοῦ ἀνθρώπου π. Βασιλείου Γοντικάκη: “Δέν εἴμαστε λίγοι, εἴμαστε πολλοί. Τό πλῆθος καί ἡ δύναμις μας βρίσκονται στόν δυναμισμό τοῦ προζυμιοῦ τῆς ἐλευθερίας τοῦ Πνεύματος. Δέν φοβόμαστε καί δέν τά χάνομε. Ὅχι ἐπειδὴ εἴμαστε δυνατοί, ἀλλ’ ἐπειδὴ εἶναι δυνατός Αὐτός που μᾶς ἀγαπᾷ, καί ἀγαπᾷ τόν κάθε ἄγνωστο, ἀνώνυμο ἄνθρωπο μέ τὴν ἀγάπη πού ἀγαπᾷ τὴν οἰκουμένη.

Ἡ ἐποχή μας εἶναι κρίσιμη, ἄρα καλή, ἄν τὴ δοῦμε μέσα ἀπό τό μυστήριο τῆς θείας λειτουργίας, τῆς ἱεραῆς Ἀποκαλύψεως. Εἶναι μία ἀφορμή μετανοίας καί σωτηρίας ὅλων μας»¹⁴.

Ἡ Ὁρθοδοξία δέν εἶναι ἕνα σχῆμα τῆς Ἱστορίας. Δέν εἶναι γιά νά μᾶς ὑπενθυμίζει δάφνες τοῦ παρελθόντος, κάνοντάς μας νά ἐφησυχάζουμε σ’ αὐτές. Εἶναι καί θά παραμείνει σταθερό σημεῖο ἀναφορᾶς γιά τόν ἄνθρωπο καί τόν κόσμο πού διψᾷ γιά ἀλήθεια, γιά ἐλευθερία, γιά ἀγάπη. Μπορεῖ νά εἶναι «σημεῖον ἀντιλεγόμενον»¹⁵ στοὺς καιροὺς ὅπου ἡ ἐπίκληση τῆς πίστεως ὡς «συγκαταθέσεως χωρίς ἀνάγκη πολλῆς ἐρμηνείας», ὡς «ἀπολυπραγμονήτου συγκαταθέσεως»¹⁶, θεωρεῖται κάτι τό ξεπερασμένο καί γιά κάποιους

¹³ Δ’ Ὡδή Κανόνος τοῦ Ὁρθοῦ τοῦ Μεγάλου Σαββάτου.

¹⁴ Γοντικάκης, σσ. 79-80.

¹⁵ Λουκ. 2, 35.

¹⁶ «Εἰ δέ τις πίστει χειραγωγούμενος ἀγαθόν καί παντοδύναμον καί ἀληθές καί σοφόν καί δίκαιον τό θεῖον λογίσσεται, εὐρήσει πάντα λεία καί ὁμαλά καί ὁδόν εὐθεῖαν. Ἐκτός γάρ πίστεως ἀδύνατον

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΥΠΟΥ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

«όπισθοδρομικό», στην πραγματικότητα όμως είναι ή διαρκής φανέρωση τῆς ἐλπίδας ὅτι «τό μέγα τραῦμα, ὁ ἄνθρωπος»¹⁷ μπορεῖ νά γιατρευτεῖ, νά προχωρήσει, νά νικήσει τό κακό, ὅταν ἔχει στήν καρδιά του τήν ἀντοχή πού τοῦ προσφέρει ἡ Παράδοση σέ κάθε δοκιμασία. Κι αὐτή θά παραμείνει ἡ πρόταση τῆς Ὁρθοδοξίας καί στήν πατρίδα μας καί στήν οἰκουμένη, χωρίς νά φοβᾶται τόν διάλογο, χωρίς νά ἀπορρίπτει τήν ἀντίθεση, χωρίς νά κλείνεται στό χθές.

Ἄς κρατήσουμε, λοιπόν, καί ἄς συμπορευθοῦμε ὡς Ἕλληνες καί Ὁρθόδοξοι μέ βάση τά σοφά λόγια τοῦ π. Βασιλείου Γοντικάκη:

«Ποιός σᾶς εἶπε ὅτι δέν ἔχει ἀντοχή ἡ πίστι καί ἡ Παράδοσί μας, ὄχι μόνο τίς δοκιμασίες νά ξεπεράση, ἀλλά νά εἶναι ἐγγνώμων καί πρός αὐτούς πού τίς προκαλοῦν; Καί ποιός σᾶς εἶπε ποτέ ὅτι οἱ Ἕλληνες νίκησαν στήν ἱστορία μέ τήν ἀριθμητική ὑπεροχή, καί ὅτι τό θαῦμα τῆς πίστεως στηρίζεται στή στατιστική;

Πάντοτε ὁ δυναμισμός τοῦ ἑλληνικοῦ καί Ὁρθόδοξου βρίσκεται στό ἐλάχιστο καί ἀδύνατο, πού κρύβει μέσα του κάτι τό μέγιστο πνευματικά. Καί αὐτό, ἀπό μόνο του, φανερώνει κάποια θεϊκή εὐγένεια καί λεπτότητα ἀνθρωπιᾶς, πού σώζει τόν ἀδύνατο, χωρίς νά τόν πληγώνει, καί εἶναι ξένο πρός τή βαρβαρότητα τοῦ ἄγαν, πού συνθλίβει τόν ἄνθρωπο, χωρίς νά τόν ὑπολογίζει»¹⁸.

σωθῆναι. Πίστει γάρ πάντα, τά τε ἀνθρώπινα τά τε πνευματικά, συνίστανται. Οὔτε γάρ γεωργός ἐκτός πίστεως τέμνει γῆς αὐλακα, οὔτε ἔμπορος μικρῶ ξύλῳ τήν ἑαυτοῦ ψυχὴν τῷ μαινομένῳ τῆς θαλάσσης πελάγει παραδίδωσιν, οὐ γάμοι συνίστανται, οὐκ ἄλλο τι ἐν τῶν ἐν τῷ βίῳ. Πίστει νοοῦμεν ἐκ τοῦ μή ὄντος εἰς τό εἶναι τά πάντα τῆ τοῦ Θεοῦ δυνάμει παρήχθαι. Πάντα, τά τε θεῖα καί τά ἀνθρώπινα, πίστει κατορθοῦμεν. Πίστις δέ ἐστίν ἀπολυπραγμόνητος συγκατάθεσις».

«Ἄν ὅμως κάποιος καθοδηγούμενος ἀπό τήν πίστιν σκεφθῆ ὅτι ὁ Θεός εἶναι ἀγαθός καί παντοδύναμος καί ἀληθινός καί σοφός καί δίκαιος, θά τά εὔρη ὅλα ὁμαλά καί κανονικά, καί ἴσον δρόμον. Διότι δέν εἶναι δυνατόν νά σωθῶμεν ἔξω ἀπό τήν πίστιν. Ἐπειδή ὅλα, καί τά ἀνθρώπινα καί πνευματικά, ὑπάρχουν μέ τήν πίστιν. Διότι οὔτε ὁ γεωργός ἀνοίγει τό αὐλάκι τοῦ χωραφιοῦ χωρίς τήν πίστιν, οὔτε ὁ ἔμπορος ἐμπιστεύεται τήν ζωὴν του εἰς τήν μανιασμένην θάλασσαν μέ μικρόν πλοίαριον, οὔτε γάμοι γίνονται, οὔτε κάποια ἄλλη ἐκδήλωσις τῆς ζωῆς. Μέ τήν πίστιν κατανοοῦμεν ὅτι ὠδηγήθησαν τά πάντα μέ τήν δύναμιν τοῦ Θεοῦ ἀπό τήν ἀνυπαρξίαν εἰς τήν ὑπαρξιν. Ὅλα, καί τά θεῖα καί τά ἀνθρώπινα, τά κατορθώνομεν μέ τήν πίστιν. Ἡ πίστις μάλιστα εἶναι συγκατάθεσις χωρίς πολλήν ἐξέτασιν». Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Ἐκδόσις Ἀκριβῆς τῆς Ὁρθόδοξου πίστεως.

¹⁷ Αἶνοι τῆς Κυριακῆς τοῦ Θωμᾶ.

¹⁸ Γοντικάκης, σ.64.

**ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΑΙΤΩΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ**
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΥΠΟΥ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Εὐχηθεῖτε, Μακαριώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα νά στηριζόμαστε πάντοτε στήν ἀντοχή τῆς πίστεως καί τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεώς μας γιά νά ὑπερβαῖνουμε δοκιμασίες καί νά ξεπερνᾶμε ἐμπόδια, γιά νά βιώνουμε διαρκῶς τό θαῦμα τῆς πίστεώς μας καί νά φανερώνουμε μέ κάθε τρόπο, μέ τή ζωή καί τά ἔργα μας, τήν διπλή ταυτότητά μας, ὡς Ἕλληνες καί ὡς Ὁρθόδοξοι, μέσα στόν σύγχρονο κόσμο.

*Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου καὶ Ἐπικοινωνίας
τῆς Ἱεράς Μητροπόλεως*